

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Villa Gunningen met park

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Villa Gunningen met park

Titel:	Villa Gunningen met park
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Tienen
Deelgemeente:	Vissenaken
Bron:	Schepping: 2013-08-07 Bijwerken: 2018-10-08 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134236
Coördinaten:	Breedte: 4.90351274363 Lengte: 50.8512126954

Primaire tekst

In 1881 gebouwde villa omgeven door relict van een landschappelijk park met serpentinevijver (verdwenen), oorspronkelijk 4 hectare 26 are groot.

De norbertijnenabdij van Tongerlo verkreeg rond 1200 het patronaatschap over de twee parochies van Vissenaken en verwierf talrijke gronden, lenen, cijznen en tienden. Op een figuratieve kaart van de 'thiende van Gunningen' uit het kaartboek van de abdij, opgemaakt door Joris Sibil in 1657, wordt de hoeve afgebeeld als een groepje van zes losse gebouwen langs weerszijden van de baan van Tienen naar Binkom. De Ferrariskaart (1771-1775) toont een bijna gesloten hoeve aan de oostzijde van de weg en twee evenwijdige gebouwtjes aan de overzijde. Maar wellicht was dit een fout, want op de Primitieve kadasterkaart, opgemaakt in 1824, wordt de 'Gunningen hoeve' weergegeven als een gesloten hoeve aan de overzijde van de weg, omringd door een losstaand schuurtje, een bakhuis, 1,5 hectare boomgaard en een moestuin van 18 are. In 1848 werd de weg naar Binkom (voortaan Tienen-Aarschot) rechtgetrokken.

In 1881 werd Gunningen verkocht aan notaris Oscar Decordes, die de helft van de vervallen hoeve liet afbreken en de resterende vleugels ombouwde tot de huidige aanhorigheid (stallingen en koetshuis). De gefiguurzaagde windborden en de gesinterde bakstenen voor de plint en de deur- en vensteromlijstingen zijn typisch voor de dienstgebouwenarchitectuur uit die periode, hier met een L-vormige plattegrond en met vanuit de gevel opgaande dakvensters als toegang tot de pakzolders. Vijftig meter noordwaarts, op een aanpalend stuk bouwland, werd de huidige villa gebouwd: een baksteenbouw met een eveneens L-vormige plattegrond, twee hoge bouwlagen, onder twee loodrecht op elkaar inlopende zadeldaken die in puntgevels eindigen. De villa is, zoals het dienstgebouw, versierd met banden en hoekkettingen van gesinterde baksteen en met erkers en balkons zowel in de straat- als in de tuingevel. Diverse percelen werden verenigd tot een "*speelhof*" van 4 hectare 26 are, afhellend naar de Eksterbeemdenbeek, een bijloop van de Velpe. Het nutsgedeelte van het domein bestond uit een ommuurde moestuin van 17 are, aansluitend bij het dienstgebouw, en ten zuiden hiervan een boomgaard van 1 hectare 72 are.

Ergens tussen 1893 en 1908 werd de beek uitgegraven en opgestuwd. De 'landschappelijke' contouren van de vijver, 61 are groot, werden in 1910 meticuleus in kaart gebracht door het kadaster: een 190 m lange en tot 50 m breedte aanzwellende amoebe met een rond eilandje in het breedste gedeelte. Rond 1920 werd het park uitgebreid met een halve hectare, zodat de totale oppervlakte van het landschappelijk park, vijver inbegrepen, bijna 5,5 hectare bedroeg. Zoals blijkt uit de stafkaart van 1930, vormde de vijver de westgrens van het park; aan het weidelandschap aan de overzijde werd niet geraakt. Het ingangshek (tussen twee pijlers met banden van gesinterde bakstenen) pal tegenover de villa vormde het vertrekpunt van de rotonde met de op- en afritten. Een grote lus ontsloot de helling achter het huis en leidde de wandelaar langs een brugje over een uitloper van

de vijver. Evenwijdig met de steenweg Tienen-Aarschot bleef een stuk van de oude, slingerende weg Tienen-Binkom bewaard. Behalve de beboste strook die het domein aan de noordzijde afsloot, bevat de stafkaart van 1930 geen aanduidingen over de beplantingen.

Van de vijver is sinds de jaren 1950 elk spoor verdwenen (verlanding, aanstorting). De huidige aanleg beslaat nog slechts het bovenste gedeelte van de helling, de onmiddellijke omgeving van de villa, ongeveer 1,5 hectare. Het gedeelte ten noorden van de villa, ongeveer twee derden van het resterende deel, is bebost – vooral opslag van gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) en gewone robinia (*Robinia pseudoacacia*), maar ook enkele oudere Corsicaanse dennen (*Pinus nigra* subsp. *laricio*) en tamme kastanjes (*Castanea sativa*). In of langs de rotonde tussen het toegangshek en de villa komen enkele interessante bomen voor, met name een zomerlinde met ingesneden blad (*Tilia platyphyllos* 'Laciniata'), een varenbeuk (*Fagus sylvatica* 'Asplenifolia') en – de enige overblijvende boom van de oorspronkelijke beplanting – een bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') met een opvallend gegroefde schors.

Merkwaardige bomen (opname 30 augustus 2001)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- 1. zomerlinde met ingesneden blad (*Tilia platyphyllos* 'Laciniata') **160**
- 5. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **401** – sterk gegroefde schors ('Quercoides'?)
- 15. varenbeuk (*Fagus sylvatica* 'Asplenifolia') **317**(100)
- 28. Corsicaanse den (*Pinus nigra* subsp. *laricio*) **365**(10)

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2008

Titel Text: Tuin bij de villa van Gunningen

Grafische documenten

Cahier16_Gunningen_01 (Deneef, Roger, 02-09-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Vissenaken, art. 268 nrs. 15-21 (op naam van de weduwe van Ferdinand Vanderwaeren) en art. 939 nrs. 9, 10, 29, 30, 50.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Villa Gunningen met park

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Vissenaken 1849 nr. 1, 1882 nr. 1, 1889 nr. 1 en 1910 nr. 4 (de vijver wordt in de kadastrale legger 212 aanvankelijk nog als weide omschreven en pas later als vijver).

GORIS J.-M., *Een kaartboek van de Abdij Tongerlo 1655-1794*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2001, p. 223.

WAUTERS A., *Géographie et histoire des communes belges. Arrondissement de Louvain – canton de Glabbeek*, Bruxelles, Culture et Civilisation, facsimile van editie 1882, 1963, p. 110-119.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121583>

Beknopte karakterisering

Datering: vierde kwart 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: hekken, hekpijlers, koetshuizen, private parken, stallen, villa's (bouwkundig erfgoed)